

Sørine Gotfredsens prædiken Trinitatis søndag

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst og
samfundsdebattør

Dato

26. maj 2024

Sted

Jesuskirken, Valby

Omstændigheder**Prædikentekster**

Paulus' Brev til Efeserne kapitel 1, vers 3-14
Matthæusevangeliet kapitel 28, vers 16-20

Salmer

Lyksaligt det folk, som har øre for klang
Al magt på jorden og i Himlen
Din Himmel-krone ser vi stråle
Denne er dagen, som Herren har gjort
Det dufter lysegrønt af græs
Lov og tak og evig ære ofrer vi

Af og til har man nok i sit liv tænkt den tanke, at det er på tide at blive mere moden. Eller muligvis har andre opfordret én til det, da man jo ikke altid selv helt ved, hvor langt man er i processen. Sikkert er det dog, at man må tage de afgørende skridt ud af barndom og ungdom, og mens vi ikke nødvendigvis er enige om, hvad det vil sige at være et voksent menneske, er der én ting, som jeg gerne vil argumentere for, bør være en del af det.

Det handler nemlig ikke kun om at få en uddannelse og indse, at ikke alle kan blive astronauter og rockstjerner. Det handler også om med årene at blive bedre til at forstå et begreb, som en del muligvis ikke helt ved, hvad de skal stille op med. Nemlig begrebet folkelighed. Det har været grueligt meget ondt igennem, og det har lært os en hel del om, hvordan vi ser på os selv og på det andet menneske. Og i sidste ende lærer det os også temmelig meget om, hvordan vi ser på Gud.

Det er et afgørende øjeblik, der finder sted på bjerget, hvor Jesus tager afsked med sine disciple, inden han forlader jorden. Ordene, han siger, udgør et uomgængeligt omdrejningspunkt i kristendommen, idet han her befaler disciplene at sørge for, at budskabet om ham spredes i hele verden. De skal

opsøge alle folkeslag, og hvor de kommer frem, skal de tilbyde at døbe dem, der bor der, for kristendommen er bestemt til alle mennesker på kloden. Og dåben er indgangsportalen til det egentlige åndsliv.

Hvor troen på Jesus til at begynde med havde form af en begrænset bevægelse forbeholdt dem, der befandt sig tæt på ham, skal den nu gives til alle folkeslag, og Jesus erklærer her, at kristendommen er universel. Trinitatis søndag er set i det lys dagen, der symboliserer begyndelsen på den kristne kirkes virke i hele verden og for alle folk.

Den gamle forestilling om det udvalgte folk og opdeling mellem forskellige grupperinger er et overstået kapitel, for Jesu ord overskrider alle grænser, og disciplene pålægges en meget stor opgave. Og de adlyder. Ikke så meget fordi det, han siger, er epokegørende, skønt det er det unægtelig, men især fordi de fleste af dem er kommet til at nære så stor tillid til ham, at de antager, at han taler sandt. Nogle tvivlede, som der står, men de fleste troede, og kristendommen blev båret ud i verden.

Det er muligt, at jeg tager fejl, men det forekommer mig, at en del har fået nemmere ved at forholde sig til folkeligheden. Det slog mig igen, da det kongelige motionsløb i mandags, anden pinsedag, blev afholdt, og flere uden at rødme sagde, at noget af det dejlige ved begivenheden er, at den er folkelig. Dermed mente de, tror jeg, at den er hyggelig, let tilgængelig og ikke mindst – henvendt til alle. Kongen inviterer alle til at tilbringe dagen sammen, og denne royale idé synliggør, hvor bekræftende det er at høre til.

Royal Run – og er det egentlig ikke her efter tronskiftet på tide på godt dansk at kalde det ”Kongeløbet”, jeg synes det – fandt første gang sted i 2018, hvor jeg selv stod i menneskemængden nede på Frederiksberg Allé og så den daværende kronprins komme i mål. Luften var fyldt med hengivenhed – for ham, ja, sikkert i en eller anden grad – men nok primært for følelsen af at høre til netop her.

Mellem træer, dannebrogssflag og kaffeboder og alle de andre kan der opstå en slags sindets hvile ved at være omsluttet af venligtsindet dansktalende liv, som man godt kan være ret længe om til fulde at forstå dybden af. For skønt jeg altid har elsket mit land højt, følte jeg mig samtidig som ung i stærk opposition til dansk harmoni og mente mig ganske enkelt hævet over vejfester og pølsebrød.

Ja, jeg opfattede faktisk mig selv som én, der i bund og grund var for speciel til at deltage i noget som helst folkeligt. Åh, dette ungdommelige hovmod.

Det skal dog til mit forsvar siges, at jeg som så mange andre i dette samfund har været udsat for kraftig antifolkelig indoktrinering. I de sidste 70-80 år har det folkelige været set som nærmest uværdigt for den enkelte, der i stedet i oplyst kulturradikal ånd er blevet opfordret til at være en kreativ og selvstændig undtagelse fra den konforme masse. Foragten for folkelighed har længe gennemsyret de kreative kredse, litteraturen, DR og elitens generelle menneskesyn, og folkelighed kom til at stå i modsætning til god smag og ægte udsyn – ja, sågar begavelse.

At der i samme epoke er foregået en massiv flokbevægelse gennem medier og korrekt tænkning udgør ét af modernitetens mange paradokser, og det er på tide at genopdage begrebet folkelighed som noget, der stikker meget dybere, end vi længe er blevet fortalt. Og som skal bæres med sammen med ordene, som Jesus siger til disciplene, inden de sendes ud til alle folkeslag. Vi lærer her, at mennesket lever i en særlig dobbelthed. På den ene side er enhver del af et folkeligt fællesskab, og på den anden side er enhver en ekstraordinær enkelt i forhold til Gud. Og mens overdreven trang til blot at indgå i flokken kan føre til dumt medløberi, kan det til gengæld føre til arrogant selvophøjelse helt at ville vende det fælles ryggen. Derfor er det så vigtigt at forstå dobbeltheden og gøre op med den gamle kulturradikale overbevisning om, at det folkelige blot er fordummende.

Og her skal vi naturligvis konsultere den store Grundtvig. Ham, der for tiden portrætteres i DRs nye serie, og som ingen anden har beskrevet dybden af folkeligheden. For Grundtvig er det fuldstændig afgørende at se sig selv som folkelig, og hør blot hvad han her siger: ”Siden Menneskeslægten blev delt i mange `Folk og Stemmer og Tungemål`, da kan der, menneskelig talt, slet ikke være nogen bare og blotte Mennesker til, uden det skulde være de nøgne Vilde, thi ellers finder man kun folkelige Mennesker.”

Lige bortset fra de ”Nøgne Vilde” – dengang talte man noget mere frimodigt end i dag – findes der kun folkelige mennesker, for mennesket har sin identitet gennem en særlig folkelig og åndelig kraft. Denne beskriver en anden dansk teolog, Hal Koch, ved at udlægge Grundtvigs tanker sådan her: ”Et folk er ikke blot en Samling Mennesker, der bor paa et bestemt Omraade og knyttes

sammen af bestemte sociale, økonomiske og politiske Baand. Et folk er ikke blot et ”sociologisk” Fænomen. Det er det ogsaa, men naar man ikke længere end til dette, har man dog ikke forstaaet det væsentlige: at der i et Folk findes en Livskraft – gaadefuldt som alt levende...”

Livskraften er gådefuld og strømmer ind i vore hjerter fra selve skabelsens kilde og fylder os ifølge Grundtvig med nysgerrighed efter at forstå, hvem vi er. Historisk og sprogligt, ja, men også åndeligt, og det er nok dét, man pludselig mærker blandt alle de andre. At intet menneske kender sig selv kun i kraft af sig selv. Der skal noget mere til, og jeg vil gerne tro på, at vi i folkelig forstand elsker hinanden. Ikke personligt, naturligvis, men folkeligt.

Denne længsel efter at mærke levende folkeånd, som Grundtvig også kalder det, kan nemlig faktisk være med til at føre til tro på den Gud, der jo er dén myndighed, der befaler os at elske hinanden. Det går altså begge veje. Folkeånden kan føre til tro på Gud, fordi man vækkes til åndelig nysgerrighed, og jo mere man nærmer sig troen, desto mere kan man føle sig bundet til folkeligheden. Livskraften går begge veje, og på den måde kan ethvert folkeslags folkeånd på denne jord ses som en forudsætning for, at man som en enkelt kan komme til at forstå sig selv. Og komme til at tro på Gud.

Så når Jesus vil, at alle folkeslag skal blive hans disciple, kan det tolkes som en understregning af, at ethvert menneske har sit udgangspunkt i dette at være del af en større sammenhæng, og at man ikke blot kan forstå sig selv i kraft af sig selv. Gennem folkeånden fornemmer vi, at der altid er håb, skønt meget kan synes tabt, og at der findes evighed, skønt døden synes så stærk. Gennem folkeånden *fornemmer* vi den gådefulde livskraft, og gennem troen på Jesus *bekræftes* vi i, at den virkelig findes. Det er langt hen ad vejen dét, Grundtvig mener, og det er dét, man mere og mere i sit eget liv kan erfare.

For jo ældre, jeg bliver, desto mere føler jeg, at det folkelige og det kristne smelter sammen. At jeg kan være til stede sammen med de andre og mærke taknemmelighed frem for trang til at skille mig ud. Og at jeg kan være den ekstraordinære enkelte, som Jesus vil frelse fra alt mit hovmod, så jeg kan følge ham, når den dag kommer. Vi kan ironisere nok så meget over pølsevognene og den knaldrøde gummibåd, og man behøver bestemt ikke holde af det hele. Vi skal bare vide, at ringeagten for det, man ikke selv holder af, tager noget vitalt med sig i faldet. Den nyere historie har lært os det, for vi har mistet en del af

kontakten til folkeånden og livskraftens undergrund og dermed forståelse for, at vi alle står det samme sted i forhold til Gud. Og mens det godt kan være, at jeg tager fejl, forekommer det mig, at respekten for folkeligheden nu igen tager til.

Det globale virvar og enorme udsyn til alverdens folkeslag bidrager til at gøre det klart, at noget skal være til folkegavn her. Et andet udtryk af Grundtvig, vi skal alle være til folkegavn og forstå, at noget skal binde os sammen her, uanset hvor forskellige vi måtte være i smag og behag. For når solen går ned, står det klart, hvor meget vore liv er viklet ind i hinanden, og Grundtvig skrev disse ord få dage før sin død i 1872: ”Om kort, om langt blev løbebanen spændt, den er til folkegavn, den er til grøde, som godt begyndt er dagen halvt fuldendt, og lige liflig er dens aftenrøde.”

Uanset hvor lang ens løbebane bliver, går vi mod samme aftenrøde, samme død og samme evighed, hvilket man bedre og bedre forstår i takt med, at man vokser fra idéen om virkelig at være så enestående, at man ikke minder om de andre.

Men det kan som sagt være svært at vide, præcis hvor langt man er nået i processen. Et godt tegn er det dog, hvis man ikke længere føler samme skepsis overfor folkelighed som før, men i stedet begynder at indse, at vi alle befinder os i den samme tilstand. Ikke fordi vi alle er ens, men fordi vi alle som de faldne væsner behøver Guds tilgivelse og skal høre ham til. Det er dét, Jesus beordrer disciplene til at fortæller ethvert menneske i verden. Alle skal indbydes til at blive døbt i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, for i dåben indsættes vi hver især i verden som det Guds ekstraordinære barn, der gør os til en del af hans ejendomsfolk, som Paulus skriver. Og her lærer vi, at vi i forholdet til hinanden dag for dag skal blive voksne. Ligesom vi aldrig skal blive i tvivl om, at vi stadig er de udvalgte, som Jesus trods alle vores mangler ikke kan holde op med at elske. Herfra strømmer den dybeste livskraft til ethvert menneske, uanset hvilket folkeslag det tilhører. Fra ham, der er med os alle dage indtil verdens ende. Amen.

Kilde

jesuskirken.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet, Trinitatis

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sorine-gotfredsens-praediken-trinitatis-sondag>